

Українське териологічне товариство НАН України

THERIOLOGIA UKRAINICA

(до 2018 як «Праці Териологічної Школи»)

ISSN 2616-7379 (print) • ISSN 2617-1120 (online)

<http://terioshkola.org.ua/ua/journal.htm> • e-mail: mammalia@ukr.net

Роз'яснення редакції щодо «сірої літератури»

в правилах оформлення бібліографії у виданнях ННПМ вказано: «*цитування «сірої літератури» (газети, неофіційні сайти, збірники тез доповідей тощо) наводяться тільки при великій потребі і тільки в тексті або підтекстових виносках, без перенесення у бібліографію.*». Редакція нагадує, що джерела мають бути максимально верифіковуваними і легкодоступними для всіх, хто звернеться до списку цитованих праць. Тому перевагу варто надавати виданням, які є у відкритому доступі, по можливості з doi.

До сірої літератури редакція відносить джерела, які не є фаховими по суті (напр. роздаткові матеріали конференцій та тези доповідей від учасників конференцій, публікації в газетах), є препринтами або виданнями, що не редагуються (без редактора або із зазначенням того, що матеріали друкуються в авторській редакції), які не є виданнями (напр. архіви, держстандарт, інтернет-форуми, інформаційні сайти). Для видань після 1990 р. до критеріїв «сірості» відносять відсутність ISSN чи ISBN, веб-сторінок та DOI.

До видань та видавців, які відповідають більшості з цих критеріїв, відносяться, наприклад, книги Lap Lambert, збірники unesg, низка «хижацьких» журналів (див. додаток) та матеріали конференцій. Цитування таких джерел є небажаними, за винятком ситуацій, коли текст присвячено аналізу пріоритетів чи історії видань. Відповідно, частка таких видань у бібліографії має бути мінімальною. При крайній потребі вони можуть бути згадані у розділі «Матеріал та методики» або цитовані у підтекстових виносках.

Зразки оформлення підтекстової виноска при згадках подібних джерел:

варіант 1

Цей факт так і не був опублікований належним чином у фахових виданнях, проте є його згадки в тезах кількох локальних конференцій¹, з чого слідує, що дослідники проявляли інтерес до проблеми, проте так і не представили повноцінні результати².

варіант 2

Дослідник чимало часу приділяв спостереженням за дикою природою, публікуючи про це замітки у місцевій пресі³, а згодом підготував повноцінну статтю [Panchenko 2020].

~~~~~
довідку підготували: І. Загороднюк, З. Баркасі
14.02.2019, поновлено 28.03.2025

¹ Наприклад, у збірнику тез I Всеукраїнської конференції молодих науковців «Сучасні проблеми природничих наук» (Ніжин, 14 лютого 2016 р.) та деяких інших подібних виданнях 2015–2017 рр.

² Окремі факти було представлено у доповіді «Міграції граків», тези якої опубліковано в матеріалах конференції «Природа Полісся», присвяченої 10-річчю першої згадки грака для Полісся (Сарни, 2018 р.).

³ Зокрема, «Лісова газета» № 123 за 14 лютого 2007 р. та збірник праць викладачів, лаборантів та магістрантів природничо-географічного факультету одного з ніжинських педагогічних вузів за 2009 р.

Додаток

Порадник щодо визначення хижацьких журналів, цитування яких бажано уникати
(за <https://lib.vntu.edu.ua/pages/493.html>, скорочено задля компактності)

Хижацькі видання. Що це?

Хижацькі видання (або хижацькі журнали) — періодичні видання з відкритим доступом, які видають наукові статті без належного рецензування та дотримання академічних стандартів. Це недоброчесна модель наукової видавничої діяльності, яка передбачає збір оплати з авторів рукописів без надання повноцінних редакційних або видавничих послуг (включаючи повноцінну систему рецензування), які прийняті у справжніх наукових журналах (відкритого та обмеженого доступу). Вперше цей термін вжив американський бібліотекар Джеффри Білл у 2008 р. Науковець створив список, який відслідковує потенційні хижацькі журнали та видання.

Хижацькі журнали розділяють на три групи

Хибні – псевдовидання, які створені лише для збору коштів і не завжди можуть розмістити статтю

Вкрадені – це копії журналів, які індексуються у міжнародних базах даних. Розробляється веб-ресурс, схожий до оригінального сайту журналу, який індексується в Scopus, WoS тощо

Псевдоавторитетні – це журнали, які колись індексувалися у відомих міжнародних базах даних та перестали рецензуватися, але не повідомляють про це авторів

Головні ознаки хижацьких журналів

Агресивний маркетинг (видання активно запрошує авторів через листи чи соціальні мережі)

Невідповідність тематики (видання, яке публікує статті з різних, часто несумісних областей)

Проблеми з прозорістю (відсутність інформації про редакційну політику та процес рецензування)

Швидке публікування (короткі терміни публікації, що може свідчити про низьку якість)

Обсяг публікацій (видання публікують велику кількість статей у короткий термін)

Відсутність рецензування, або розгляд відбувається дуже швидко, або з власною рецензією

Високі збори за публікацію без надання додаткових послуг

Погана репутація (негативні відгуки від авторів або визнаних науковців)

Псевдо імпакт-фактор (Universal Impact Factor (UIF), Global Impact Factor (GIF), Citefactor (CIF))

Відеоматеріали на тему «Хижацькі видання»

[Як уникнути зустрічі з хижацькими виданнями](#)

[Хижацькі видання vs бібліотекарі та науковці](#)

[Презентація на тему «Світ журналів: хороші, погані та хижацькі»](#)